

Das Latweeschu lauschu draugs.

1837. 16. Septbr.

37ta lappa.

Gaunas sinnaß.

Is Kursemmes. Rà Kursemmes gohdigi semneeki Schihdu krohd sineekus peekrahpuschi. — Nu buhs 2 gaddi, ka Schihdeem atkal wehleja Kursemmes krohgòs dshwoht par krohd sineekeem. Schihdi, tik ka scho preezigu sinnu dabbuja, speedehs pee kungeem un naudu us naudu sohlija, lai tikkai atkal tik laimigi paliktu, krohgu buhschannu usneimt. Bet zeenigi kungi retti peenehme Schihdus par krohd sineekeem; tikkai daschi, kas muishas us renti turreja, to darrija. Dascham labbam kristigam namma-tehwam wezza weeta bija jaastahj. Schihdi eelihde krohgòs un pildija wiffus kambarus ar sawu smakku. Bet tik ka gads pagahje, tad teem jau bija schehl, ka krohgus usnehmusch. Lautini ne nahze tik plaschi krohgòs, ka wezzòs laikòs, gudrati un labbakt palikkusch, ne kà papreeksch bija. Winni ne taifija tik dauds parradu pee Schihdeem un teem ne peeneffe sawu padohminu. Schihdi ne warreja ne ko pelniht un paschi no sawa prahta gribb kungeem usfazzih un no krohgeem atkal iseet. — Redsi, ko prahtiga un gohdiga buhschana padarra. Schihdi irr peekrahpti. L.

No Behrsu-muishas, Kursemmé. Vehr un aispehrn lautini taifija putraimus no rudseem, jo meeschi ne bija isdewuschees, scho gadd' maifi zeps no meescheem; jo rudsu naw. Paldees schehligam Deewam, ka lihds schim ne kahda stipra falna wehl naw bijusi. Wiffi waffaraji, arri tee wehli sehjumi, labbi isees, bet ar rudseem retti kahds fainneeks lihds seemas fwehtkeem istiks; dasch ne iskuls sawu fehllu. Buhs gruhst gads! arri kartuppeles, kahposti un zittas dahrsa faknes ne dohs leelu preeku. Laudis lai dshwo prahtigi un fahrtigi. L.

Mahzitaja preeks.

Preeksch kahdeem 15 gaddeem kahdà Kursemmes draudsè P—mahjäs turriks fainneeks mirsoht atstahje saweem 3 behleem un 3 meitahm, bet scheem ne sinnoht, labbu pohdu, ar dahldereem pilau. Prohti, ka lihds ar zittahm tehwa mantahm arri schis naudu pohdinsch peederreja winna behrneem, un ne mahtei ween. Bet schi greisà prahtà gan zittadi dohmadama, ne teize behrneem ne ko par scho naudu, bet bij to eerakkusi semmè appaksch sawas gultas. Gaddahs pehz kahdeem gaddeem, kad jau wiffi 6 behrni bij leeli paangusch, ka diwi dehli no nejauschi atrohd to pohdu ar naudu semm mahstes gultu. Tubal grabbdami panemm weens 100 dahlderus, ohtrais 34. Mahte par kahdu laiku to trukumu samannijusi, fahst nu bahrtees us behrneem, un draud pee teefas suhdseht. Nu abbi dehli mahci peeluhds, un atdohd schai gohdigi, to sleppen bis

panehmusch. Mahte draudejohet wehl schohs wahrduß us winneem teize: "juhß manni ne peemilfeet; zik no goo dahldereem trubhst, tas juns ja atdohd, to effat nehmsuchi." Nu leeta tohy sinnama, un ta bauma lihds iseet, ka goo dahlderi pohda bijusch, jehß schu gan ne weens no wisseem mantneekem scho naudu bij staitijis. Mahte ar to paschu darra, ka ween tai gribbahs un patihf, ittia ka winnas manta buhtu bijusi; dohd scham dauds, scham masaf; weenam dehlam dohd 200 dahldereus, lai ar to ispehrfahß no nekruhßcheem; bet kad schis ne derreja par saldatu un ne teek peenemts, tad to naußdu atkal atraffa; meitahm, fo isprezze, lihds ar puhriu arridsan mazzinu peepild. Bet bihdamees, ka naudas pohßs winnas P—mahjäs drohschi wairß ne warrehs paslikt, dohd to nauðu sawam suohtam, kas ohtru meitu bij nehmis un R—mahjäs par fainneeku bij, lai to glabba sawäs mahjäs lihds ar lahdu, ar drehbehm, krekkeem, un schahdahm tahdahm leetahm pilau, fo tam arri dewe glabbah. Bet schis R—fainneekß, Deewu minnedams, fakka, ka wairak naw bijusch, ka tikkai 380 dahlderi ween, fo fees was mahte scham dewufi glabbah, un kad schi par kahdu laiku tohs atkal no winna atraffijusi, tad tai scho naudu lihds ar lahdu atkal gohdigi atdewis. Kamehr mahte dshwoja, gohdigi behrni paleek kluffß, un kahwe mahtei wakkas ar tehwa mantu jo prohs jam darriht, gluschi pehz sawu prahtu. Bet tik fo schi nomirre, jauna gadda mehneßt 1834, tad arri stihds gattaws mantineeku starpa, tehwa naudas un mantas pehz. Nah wigi sabarrahß, un weens ohtram pahrmett gan scho, gan to. Kad jau wiffi galli tohs pa, nu tad arri eet subdserees pee pagasta teefas. Bet schai nudeen bij fuhri gruhß darßß ar winneem; jo leeta bij warren sapinketa. Ka trihs behrni bij aplam dauds no mahtes dabbujusch, to gan ahtri atradde; bet gruhthi bij to ihßu taifnibu isßschirt, un ar leezineekem to parahdiht, un jo gruhtha patti spreeschana. Ur schahdahm kildehm un kibbelehm aisgahje weena neddela, un weens mehneßß, ir weens gads pehz ohtra. Neisfu reisefhm, tiffu tiffahm stihdetajem wajadseja preetsch teefas nahlt, jo ar laiku paleek jo dufmigi zits us zittu; ak tu manna fuhra deenina ar tahdu besgalla staigalas schanu! zik jauku darba deenu te saubeja par weltu! zik naudas par weltu isßehreja, kas leezineekem bij jamakfa par zellu un kawetteem! tahds kouns un grehßß nu reßßams, kahda neßßawa un kahda apgrehziba wiffam pagastam ar to, ka meßßigi brahli un mahßßas un it tuwi raddi tik tigi un breeßmigi reißahß, un weens ohtram schahdu tahdu wainu pahrmett, gan preetsch teefas galdu, gan krohgßß. Jau teefai wajaga bahrgi ar teem dshwoht. Schis dabbu kuhlenus, mellu un leegschanas pehz; scho sukka par to, ka teefai ne bij klaußijis, wehl zittam usweßß par mugguru tapehz, ka sawu raddu neganti bij kehßijis lammadams. Tatschu dufnu leesmas ne warr apdschßß, ne stihßdetajus fameerinahß, ne ar teem galla kluht. Tad nu beidsiht ar leelu publihu un gruhthu isßehßinasschassu scho taifnu teefu isdohd, spreesdama: ka tee, kas wairak bij dabbujusch no tehwa naudas un mantahm, lai teem, kas masaf no mahtes dabbujusch, tik dauds atdohd un ismakfa, ka wisseem weenadi buhtu, un prohti ta, ka gohdigßß un labbi mahzihtß teefas stihweris to bij it jauki un skaldril nolizzis, un sawada rehßßinuma lappä bij uswilziss. Tad nu arridsan stihßdinsch buhs pa gallam; ta gan dohs mafeet, mihli lassitaji! bet ne ta! — Gan wiffi bij meera ar pagasta teefas spreedumu; bet tee diwi brahli ne mas ne, kam peekritie zitteem ismakfaht un atdohd. Tee gahje schelotees (appelleereja) pee aprinka-teefas, tur kungu preekschä subdsedami par sawu pagasta teefu, kas ne effoti lahgu taifnu teefu isdewufi, bet scheem par pohßtu spreedufi. Te nu atkal pascheem teefas kungeem dshwßß krusßß ar tahdeem nemeerigeem schutttinateem mantneekem. Papreetsch zeenigßß meera spreedeseja kungs ar winneem isßdarbojahß, meßßedams ar labbu winnus fameerinahß; bet atkal ne neefa! wiffi winna gudri wahrbi par weltu; raidihßß nu stihßdetajus us paschu teefas galdu. Bet tur tik-paf ar reißß ne warr pabeigt; bet daudsreis scheem atkal jastaiga us tahku aprinka-teefu; isßehrejahßß atkal no jauna, un atkal kungeem leelßß publißßsch ar winneem. Utrohs dahßß pehzak, ka pagasta teefa it taifni un gudri bij spreedufi, un par to arri aprinka-

teefa islaid scho spreedumu: "Lai papreeksch fainneeks R — basnizâ swehre, ka no nez-
 laikas seewas mahtes nau wairak us glabbaschanu dabbujis, kâ tikkai 380 dahldeus
 ween, ka schai to atkal riktigi atdewis, un ka it ne ko nau grabbis no tabs drehbju
 lahdes; — ir fainneezei R — tâpat buhs basnizâ swehreht, ka no tabs paschas lahdes
 it ne ko bij' nehmufti un fewim paturrejusi, bet ka to mahtei taifni atdewufti; un tad
 lai paleek un darra tâ, ka pagasta teefa bij spreedufi." — Turklaht draudses mahzita-
 jam par scho leetu sinu dewe, wehledama, lai winsch fainneeku R — kâ sawas draudses
 lohzecku sawâ basnizâ swehrina; atsuhtrija tam arri wiffus papihrus un teefas gram-
 atas lihds, ko pagasta teefa bij' faraktijusi par wiffu scho grubtu srihdinu, lai tohs is-
 lassa, ja kasta zeenigam mahzitajam patikru mehgracht, schohs nikaus raddus ar labbu
 isfchirt un saweenoh, kas scheem labbeem fungeem ittin par preeku buhtu. Tâ nu ar-
 ridfan noliftâ deenâ (istâ Mai deenâ) wiffi mantineeki, kas kildesahs, fanahze basniz-
 funga muifschâ, sawa wezza mahzitaja preekschâ. Schis to leetu papreeksch labbi ap-
 dohmajis un wiffus teefu rakstus zaurlassijis, sahze nu ar winneem darbotees; wiff, ko
 us winneem teize, to apstiprinaja ar spehzigem Deewa wahrdeem; srihdetaji
 palikke apdohmigi, runnaja gohdigi un mihligi ween, ne leedsehs ne buhtin, klausijahs it
 usmanagi, azzim redsoht firds teem saplaffe allasch wairak, un padewahs ar ween wair-
 rak mahzitaja wahrdeem us mihligu buhschanu, us meeru un salihgschanu, un pehz
 kahdam 3 stundam jau wiffi us to bij weenâ prahâ, lai snohrs R —, un mahse Ans
 ne, scho seewa, basnizâ ne swehre; par to atkal fohlija jau labbu dalku atlaist teem, kas
 wairak bij dabbujuschi, un ko scheem waijadseja atdoht un ismaksahrt. Bet weens pats
 tikkai wehl ne bij ar meeru; tas palikke un palikke paschwigi us to, ka snohtu un mahsi
 basnizâ buhs swehrinahrt, tad grihbhoht schis labbat wiffu parradu zitteem ismaksahrt. Nu
 arri pascham wezzam mahzitajam lihds ar sawu dehtu un animata beedru, kas tam tizigi
 bij' palihdsesijis strahdoh un srihdetajus ar gohdu islihdstnahrt, apnikke ilgaki wehl ar
 winneem publetees. Peeteize R — ram un winna seewai, lai sawâ firdi taifahs us
 swehreschanu riht pat basnizâ (us ko arri abbi teizahs gattawi buht), un to zeetfirdigu
 prektineeku winsch atlaide ar scho galla wahrdu: "apdohuma, dehts, wehl labbi, ko dar-
 risti, ka tew pehzak ne buhtu schehl; us to tew wehl dohmu wakkas lihds faules noeescha-
 nai, kamehr wehl schod een faufis tohp; kad faulite negahjusi, tad pa gallam; tad nos-
 tiks, kâ angsta teefa spreedufi." Nu mantineeki gahje wiffi kohpâ us tuwu basnizas
 frohgu; peekuffis mahzitajis atkal pee sawu seftdeenas darbu, un par kahdu stundas laiku
 apfehshahs wakkarinu ehst. Wehl to ne bij pabeidsis un faulite pat labban jau us nos-
 eefchanu, raug' fâde! — sinna scham nahf, wiffi srihdetaji atkal klah, irr gottawi salihg-
 tees, un leef zeenigus mahzitajus luhgt, lai nahf un fameerinaschanas darbu ar winneem
 pabeids. — Ak fur nu abbi mahzitaji preezigi zehlahs no galba! strahdaja nu atkal pahru
 stundas ar winneem lihds tumschaj nakti, kamehr wiffu zeeti norunnoja, skaidri isreh-
 Einaja, un raksteem uswilke, tâ ka tai paschâ wakkara wehl to salihgschanas gramatu,
 ko faraktija, tiklab abbi mahzitaji warreja apstiprinahrt ar saweem wahrdeem, ittin kâ
 arri paschi mantneeki ar saweem 3 krusteem, ko sawu wahrdu weestâ paschi wilke us
 scho lappu. Bet kas par to! jo gals bij' ittin par preeku un gohdu. Labbraht nu arri
 pats stihwais weenigs prektineeks atlaide snohtam un mahsei to swehrestibu, un ko doh-
 majee! wiffi raddi atkal atlaide teem maksatajeem sawu parradu lihds puffed! Nu
 bij' wiffi ittin ar meeru un preezajahs, Deewu teikdami par scho salihgschanu; wiffi
 teenzinaja mahzitajem ar leelu pateifchanu; wezs mahzitais winnus atlaide, kâ sawus
 behrnus tohs swehtidams it no wiffas firds un ar affarahm azzis; un tâ schee nu ais-
 gahje ittin preezigi un lihgsmi un mihligi kohpâ sawu zellu. — Dhtrâ deenâ mahzitais
 angstam Deewam gohdu un flawu dewe basnizâ par winna schehligu paligu pee scha
 labba fameerinaschanas darba, luhdse Deewu par teem fameerinateem raddem, kas kâ
 labbi draudses lohzecki sawa dwehseles ganna wahrdu; ne bij pahru galwu laiduschi,
 bet mihligi klausijuschi; un tizzeet, gohdigi lassitaji! azzim redsoht wiffa draudse lihds

preezajahs ar sawu mahzitaju, kad schis Deewu luhgdams kchnina Dahwida wahrbus pees minneja (ds. 133, 1.): "Kaug', kahda jauka un mihliga leeta, kad brahkti weens prahrtigi kohpa dsihwo." Un it teescham arri ikweens labs mahzitajs, kas scho laffa, gan labbi samannihs sawa firdi, kahds leels preeks scheem diweem ammata brahleem par to bijs, ka teem tahds gruhts islihdfinafchanas un salihgshanas darbs tik laimigi isdwees, ko laizigas teefas ar wissu sawu puhtinu ne spehje isdarriht. Nu deen, te warr redseht, kahds sawads spehts eeffch Deewa wahrdeem (Ebr. 4, 12.); un gohds lai irr muhsu mihlai katweeschu tantai, kas swehtu Deewa wahrdu tahda augsta zeena un gohda turr, ka ar to tai warr labbi peektuht pee paschas firds un dwehfeles. Eapat arri ikweens labs dwehfeldu gans ir muhsu laika wehl labprahrt ar swehtu Jahni (3 Jahn. gr. 4 weetinâ) fakka: "Man ne irr leelaks preeks pahrscho, kad es dsirfchu mannus behrnus staigajam eeffch pateefibas." R. S—j.

• P r e e f f c h   L a u l a f c h a n a s .

Meld.   Râ spohschi spihd mans Jesulinsch ic.

"Nau labbi," — fakka Deewa wahrds,	Kungs, klausi, swehti winnus! —
"Ka zilweks weentullis te wahrgst;	Sohlahs nemtees,
Es paligu tam dohschu,	Dewi bihtees, kohpa dshtees
Kas fahrt to mihli peeglandahs,	Ween us labbu!
Us laim' un nelaim' beedrojahs,	Lai tad, Zehws, ko luhdsahs dabdu! —
Tam derra prahtu drohschu.	3.
Lai luhds, — lai reiz	Ne zilweks patš sinn, kas tam derr,
Preeks kohpa! behdas kohpa	Tu, Deewin, ween to laimi swerr'
Sirds lai lohka!	Ir laipnu tehwa rohfu.
Ead tohs swehtihš manna rohka." —	Kas ar Dew fahf, ar Dew tas beids,
2.	Taws paligs katru darbu feids,
Ea no tew, mihlais Kungs un Deews,	Ead luhgdams zekus lohfu:
Irr swehta laulib' zehlufees;	Palihds' draugeem!
Ead swehti ir schohs mihlus,	Lai irr mihla, jaunâ fahrtâ
Kam gribbahs jauka beedribâ	Labbâ meerâ,
Nu kohpa dsihwoht laulibâ.	Un lai nemmahs Jesus wahrda! —

R. S—j.

• P e h z   L a u l a f c h a n a s .

Meld.   Lai Deewu wiffi lihds ic.

Nu flawehts Debbes = Zehws!	Wife, ko schè zilweks fahf,
Schee draugi saweenoti;	Us debbes buhs scho taifht;
Dee tam, ko fohlijschees,	Ko lauliba fafeen,
Derr swehtiba teem lohti.	To gribb us debbes raidiht.
To dohdi, mihlais Deews,	Kaut wiffas leetas suhd,
Un palihds' schehligi,	Ne muhscham mihliba;
Lai winnu lauliba	To Deewa engeli
Irr aiskneefs debbesi.	Râ swehtu apfarga.

R. S—j.

Elhbs 14. September pee Nihges irr atnahkufchi 1031 fuggi un aiskbraukufchi 918.

Wrihw drikkelt. No juhrmallas-gubbernementu angstas walbischanas puffed:
Dr. C. E. Napierfsky.